

Katriina Siivonen

TAITEEN SÄRMÄLLÄ NUORILLE HYVINVOINTIA

Sitoumuksia ja toiminta-ajatuksia nuorten tueksi

TUTU-eJULKAISUJA 6/2010

Katriina Siivonen

Dosentti, FT, erikoistutkija

Nuorisotutkimusverkosto

Tulevaisuuden tutkimuskeskus

katriina.siivonen@utu.fi

Copyright © 2010 Katriina Siivonen & Tulevaisuuden tutkimuskeskus & Turun yliopisto & Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura

TUTU-eJulkaisu 6/2010:

ISBN 978-952-249-052-0

ISSN 1797-132

Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura:

Verkkójulkaisu 37

Kansikuva Tulikansan Myrsky-hanke, kuva Nina Pöyhönen

Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Turun yliopisto

Rehtorinpellonkatu 3, 20014 TURUN YLIOPISTO

Korkeavuorenkatu 25 A 2, 00130 HELSINKI

Pinninkatu 47, 33100 TAMPERE

Puh. (02) 333 9530

Faksi (02) 481 4630

ffrc.utu.fi

tutu-info@utu.fi, etunimi.sukunimi@utu.fi

Nuorisotutkimusseura ry.

Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki

www.nuorisotutkimusseura.fi

NUORISOTUTKIMUSSEURA RY.
NUORISOTUTKIMUSVERKOSTO

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	4
VISIO VUODEKSI 2020	5
Miten visiota kohti päästään?	5
TAIDE AVUKSI JA KAIKKI MUKAAN!	6
Sitoumuksia ja toiminta-ajatuksia nuorten hyvinvoinnin tueksi	6
Aikuiset antavat nuorille aikaansa	6
Nuoret ja aikuiset tekevät taidetta toisiaan inspiroiden	8
Nuoret toimivat eri taiteen aloja yhdistävissä monitaiteisissa ympäristöissä	9
Aikuiset ohjaavat taiteen tekemistä nuorten ehdoilla	10
Nuoret vaikuttavat taiteen tekemisen mahdollisuuksiinsa ja saavat siihen apua	11
Syrjässä olevat nuorten toiveet pääsevät esille taiteen avulla	12
Nuoret saavat innostavaa ja laadukasta taideopetusta perusopetuksessa ja muissa oppilaitoksissa	14
Sitoumuksia kaikkiin toiminta-ajatuksiin	14
MYRSKYN TULEVAISUUSVERSTAAT	16
Yhteisvoimin kohti toivottavaa tulevaisuutta	16
Työskentely tulevaisuusverstaassa	16
Myrskyn tulevaisuusverstaat	18
LÄHTEET	20
Liite 1. Ensimmäisen verstaan ohjelma	21
Liite 2. Ensimmäisen verstaan osanottajat	22
Liite 3. Toisen verstaan ohjelma	23
Liite 4. Toisen verstaan osanottajat	24

JOHDANTO

Tässä julkaisussa on esillä toimia, joilla halutaan saattaa taidetta tiiviimmin nuorten arkeen. Ajatukset toimista ovat syntyneet Suomen kulttuurirahaston Myrsky-hankkeen tulevaisuustyöskentelyssä. Toimet ovat kenen tahansa omikseen omaksuttavissa.

Myrsky on kolmivuotinen (2008–2011) hanke nuorille. Siinä on haluttu lisätä nuorten hyvinvointia taiteen tekemisen avulla. Myrskyn kautta Suomen kulttuurirahasto on rahoittanut taidehankkeita, joissa nuoret ovat muun muassa tanssineet, kirjoittaneet, tehneet teatteria, elokuvia, sirkustaidetta, kuvataidetta, tulitaidetta ja musiikkia. Hankkeissa pääosin 13–17-vuotiaat nuoret ovat tehneet itse taidetta suunnitteluvaiheesta valmiisiin teoksiin ja esityksiin asti ammattitaiteilijoiden ohjauksessa. Mukana on ollut tuhansia nuoria koko Suomesta.

Myrskyn kokemukset ovat olleet lupaavia. Se on todettu Nuorisotutkimusverkoston toteuttamassa Nuoret taiteen tekijöinä -tutkimushankkeessa, missä on tutkittu Myrsky-hankkeen toimintaa. Tutkimuksen väliraportin mukaan taiteellinen toiminta Myrskyssä on vahvistanut hyvinvointia tuottavia tekijöitä nuorten elämässä (Kotilainen, Siivonen ja Suoninen 2010, 15–16). Tutkimus on tulevaisuuteen suuntaavaa. Yhtenä sen osana on tulevaisuustyöskentely, jonka tuloksena tämä julkaisun ajatukset ovat syntyneet.

Nuoria on monenlaisia. Heidän elämäntilanteensa ja siten myös mahdollisuutensa päästä taidetta tekemään ovat myös erilaisia. On osoitettu, että taiteen tekemisellä on kyky vaikuttaa myönteisesti kaikkien ihmisten elämään. Varsinkin taidekasvatuksen kirjallisuudessa tunnetaan sen positiivinen vaikuttavuus ja vahvistava voima (esim. Bamford 2006; Delft 1998). Taide ja kulttuuri ovat tällaisissa tilanteissa välineellisessä käytössä hyvinvoinnin ja elämänvoiman vahvistamiseksi. Niillä on kuitenkin myös arvo itsessään särmikkäinäkä näkemisen, kokemisen, tekemisen ja näkymisen muotoina. (Ks. esim. Pirnes 2002, 19; UNESCO 1998, 22–27, 262–267.)

Paradoksaalisesti juuri kulttuurin ja taiteen itseisarvon kautta mahdollistuvat taiteen ja kulttuurin myönteiset ja voimaannuttavat vaikutukset. Yksi taiteen vahvuuksista on se, että sen avulla erilaisilla ja eri taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus kohdata tasaveroisina ja tuoda esille omia näkemyksiään maailmasta.

Myrskyn tuella tehtyyn tulevaisuustyöhön koottiin ihmisiä eri tahoilta yhteiskunnasta. Mukana oli myös sekä nuoria että taideprosesseja ohjanneita taiteilijoita Myrsky-hankkeista. Tulevaisuustyö tehtiin käytännössä tulevaisuusverstaissa. Niitä haluttiin tässä erityisesti siivittää teatterilähtöisin keinoin. Verstaiden vetäjät olivat Nuoret taiteen tekijöinä -hankkeen tutkijat Katriina Siivonen ja Sirkku Kotilainen sekä näyttelijä Niina Nurminen ArtSense Oy:stä.

On lopulta kyse pienistä asioista, joihin kuka tahansa voi vaikuttaa, kun nuorten hyvinvointia ja taiteen tekemistä halutaan tukea. Myrskyn tulevaisuusverstaisten tulokset ovat kaikkien käytettävissä ja omiksi muokattavissa. Toivomuksena työskentelyssä on ollut, että nuorten hyvinvointi ja taiteen tekeminen saadaan mahdollisimman monien viranomaisten, päättäjien, talouselämän vaikuttajien ja nuorten parissa käytännön työtä tekevien oman työn osaksi valtakunnallisille, alueellisille ja paikallisille foorumeille.

VISIO VUODEKSI 2020

Taiteen särmällä nuorille hyvinvointia

Miten visiota kohti päästään?

Nuorten elämänilo on vankistunut ja henkinen ja fyysinen hyvinvointi on parantunut vuoteen 2020 mennessä merkittävästi. Apuna on ollut taiteen tekeminen. Nuoret näkyvät yhteiskunnassa särmikkäänä ja hersyviä ideoita tuottavana voimana. Syrjässä olevien ajatukset ja toimet ovat voimaantuneet mukaan yhteisen elämän rakentamiseen.

Kaikilla nuorilla on ollut mahdollisuus saada kipinä, innostua, kiinnostua ja tarttua taiteen tekemiseen. He ovat heittäytyvät siihen yhdessä ja itsekseen, tunteen palolla ja mietiskellen sekä haastaen maailman ja itsensä. He ovat vaikuttaneet lähiympäristössään ja yhteiskunnassa laajemmin tuomalla taiteen avulla julki näkemyksiään elämästä.

Nuorten omaehtoinen taiteen tekeminen tarvitsee aikuisten tukea. Aikuiset ovat antaneet nuorille vapaan ja turvallisen ympäristön taiteen tekemiseen, taiteelliseen ilmaisuun ja taiteen avulla elämän rakentamiseen. Aikuiset ovat mahdollistaneet käytännössä nuorten toiminnan, tarjonneet riittävät resurssit, ohjausta ja tilaisuuksia oppia uutta. Aikuiset ovat antaneet nuoruuden intensiiviselle ja haastavalle hetkellisyydelle sallivat ja vahvat puitteet.

Aikuiset ovat asettuneet joka taholla yhteiskunnassa alttiiksi nuorten tunteille ja ajatuksille. He ovat uskaltaneet kohdata ne rajussa ja herkässä muodossa. Aikuiset ovat luottaneet nuoriin ja asettuneet avoimen kuuntelemaan ja tasavertaiseen vuoropuheluun heidän kanssaan. He ovat olleet läsnä ja välittäneet, missä tehtävissä yhteiskunnassa ovat toimineetkin. Tämä on tarvittu, jotta taiteen tekeminen on voinut tukea nuorten kasvua.

*Kuva 1.
Näkökulma nuorten taide-
ja kulttuuritoiminnan nyky-
tilanteeseen ensimmäisessä
tulevaisuusverstaassa.
Kuva: Netta Norro.*

TAIDE AVUKSI JA KAIKKI MUKAAN!

Sitoumuksia ja toiminta-ajatuksia nuorten hyvinvoinnin tueksi

Alla olevilla toiminta-ajatuksilla halutaan saada taiteen särmä kasvattamaan nuorten hyvinvointia. Näistä ajatuksista kaikki voivat löytää itselleen sopivia ja toteuttaa niitä heti tästä päivästä alkaen yksin tai yhdessä muiden kanssa nuorten taiteen tekemisen tueksi. Mukana on myös toimia, joihin alla olevien ajatusten ideoijat ovat sitoutuneet. Niitä on jokaisen strategisen tavoitteen kohdalla. Lisäksi lopussa on sitoumuksia toimiin, jotka koskevat kaikkien tavoitteiden toteuttamista. Nämä kaikki toimet ovat kenen tahansa *parastettavissa*: niistä voi "varastaa" sopivan idean ja parantaa sen itselle sopivaan käyttöön.

Aikuiset antavat nuorille aikaansa

Mitä tehdään:

Aikuiset pysähtyvät antamaan aikaansa nuorille. Siten luodaan otollista ilmapiiriä nuorten taiteen tekemiselle. Aikuiset tulevat eri tahoilta yhteiskunnasta esimerkiksi kouluihin, syventyvät nuorille tärkeisiin asioihin ja kertovat itselleen tärkeistä asioista, vaikkapa omasta työstään. Myös opettajat hakevat koulujen arjessa aikaa paneutua nuorten maailmaan. Kaikki aikuiset etsivät nuorten kanssa yhteisiä kiinnostuksen ja toiminnan kohteita reaali- ja virtuaalimaailmassa.

Mitä saadaan:

Aikuisten ja nuorten osallisuus toistensa arjessa ja luottamus toisiinsa saavat mahdollisuuden kasvaa. Samalla nuorten hyvinvointi ja otollinen ilmapiiri taiteen tekemiselle vahvistuvat. Eri sukupolvet oppivat toisiltaan.

Millä tehdään:

- § Murretaan asenteita ja rikotaan perinteitä puolin ja toisin: aikuiset astuvat rajojen yli ja nuoret ovat ylpeitä vanhemmistaan
- § Luodaan aikuisille mahdollisuuksia pitää lomaa työstään elämän murroskohdissa, kun aikuisten tukea ja läsnäoloa nuorten arjessa erityisesti tarvitaan
- § Huomataan, että myös murrosikäiset ja vähän tätä vanhemmat nuoret tarvitsevat vanhempiensa aikaa ja kiinnostusta
- § Luodaan mahdollisuuksia murroslomille¹ työaikapankin, vuosilomien ja palkattomien lomajärjestelyjen avulla

¹ Murroslomien ajatus syntyi niissä tulevaisuusverstaissa, joissa nämä ideat kehitettiin. Murroslomalla tarkoitetaan mahdollisuutta irrottautua tiivistä työnteosta sellaisissa tilanteissa, joissa jokin elämän murroskohta vaatii ajallista väljyyttä ja esimerkiksi erityistä läsnäoloa läheisten luona. Tulevaisuusverstaasprosessin kuvaus on tämän julkaisun lopussa.

- § Huolehditaan siitä, että aikuiset murroslomalaiset kohtaavat muita aikuisia ja saavat heiltä tukea

Kuka esimerkiksi voi tarttua toimeen:

- § Tehdään joukolla: nuorten vanhemmat, opettajat, opetusohjelmien laatijat, aikuiset nuorten vapaa-ajan maailmasta, työelämän edustajat, päättäjät

Sitoumuksia toteutettavaksi ja parastettavaksi:

Sari Baldauf, usean kansainvälisen yrityksen, Suomen Lasten ja Nuorten Säätiön sekä Tukikummiin hallituksen jäsen, Savonlinnan Oopperajuhlien hallituksen puheenjohtaja:

Voin tukea ja mahdollistaa yhteistyötä ja verkottumista tuomalla näitä asioita esiin yhteiskunnassa eri toimijoiden kanssa.

Leena Hiltunen, lastenkulttuurin suunnittelija Turun kaupungin kulttuuriasiainkeskuksessa:

Voin edesauttaa sellaisten tilanteiden luomista, joissa nuoret ja aikuiset ovat yhteisten intressien, kiinnostuksen kohteiden ja toiminnan kautta tavoittelemassa yhteisiä päämääriä. Voin luoda sellaista asenneilmapiiriä, jossa aikuiset olisivat pikemminkin tuutoreita ja kanssatekijöitä kuin autoritäärisiä henkilöitä, jotka pitävät nuoria vain toimintansa kohteina.

Maija Perho, Vanhasen II hallituksen terveyden edistämisen politiikkaohjelman ohjelmajohtaja:

Voin vaikuttaa yleiseen asenneilmapiiriin ja nostaa esille kysymyksen kodin ja koulun yhteistyöstä.

Fanny Vilmilä, kulttuurituottaja, Suomen nuorisoseurojen liitto:

Jäsenistössämme on aikuisia elämän ja yhteiskunnan hyvin monilta eri alueilta. Järjestämällä koulutuksia, yhteisiä tapaamisia ja aivoriihiä yhteistyössä piirijärjestöjen ja paikallisten nuorisoseurojen sekä aikuis- että nuorisojäsenien kanssa voimme monitahoisesti ja usean alan asiantuntijuuden voimalla pohtia parhaita keinoja aikuisen ja nuoren vuorovaikutukselle.

Kuva 2.

Ajatukset kohti toiveiden tulevaisuutta toisessa tulevaisuusvertaissa. Kuva: Netta Norro

Nuoret ja aikuiset tekevät taidetta toisiaan inspiroiden

Mitä tehdään:

Luodaan eri-ikäisille yhteisiä tiloja taiteen tekemiseen. Annetaan niissä nuorille puitteet ideoida ja toimia oman kiinnostuksensa mukaan, ilman aikuislähtöistä ohjaamista, toisiaan innostaen, mutta aikuisten lähellä. Nuoret ja aikuiset toteuttavat omia taideprojektejaan ja inspiroivat toisiaan näillä kylillä ja kaupunginosien taidekampuksilla, joilla on saatavilla välineitä ja materiaaleja taiteen tekemiseksi.

Mitä saadaan:

Nuorten ideat, ajatukset, toimet ja taiteelliset ilmaisut pääsevät esille. Nuoret ja aikuiset saavat mahdollisuuden oppia toisiltaan taiteen tekemistä ja kasvattaa samalla ymmärrystään toisistaan ja elämästä.

Millä tehdään:

- § Luodaan inspiroivaa henkeä taiteen tekemiseksi
- § Kunnan eri hallintosektorit yhdistävät toimiaan, voimiaan ja resurssejaan yhteisten tilojen saamiseksi
- § Kuntien työntekijät tekevät yhteistyötä yhdistysten kanssa
- § Resurssina on ennakkoluuloton ja rohkea tahtotila, jossa arvostetaan nuoruutta ja luovuutta

Kuka esimerkiksi voi tarttua toimeen:

- § Kuntien eri sektoreiden työntekijät, yhdistyksissä ja kylätoimikunnissa toimivat ja monet muut, kukin tahollaan ja yhteistyössä

Sitoumuksia toteutettavaksi ja parastettavaksi:

Leena Hiltunen, lastenkulttuurin suunnittelija Turun kaupungin kulttuuriasiakseksessä:

Voin koordinoida ja suunnitella toimintoja yhdessä oman tulosalueen muiden lasten ja nuorten toimijoiden kanssa. Voin tehdä kehitysehdotuksia ja tehdä yhteistyötä eri hallintokuntien ja vapaan kentän toimijoiden kanssa. Voin lisätä tietoisuutta taiteen kasvua tukevasta tehtävästä ja merkityksestä ja muokata asenneilmapiiriä niille suotuisaksi. Voin myös välittää tietoa ja tiedottaa jo olemassa olevista tapahtumista ja toiminnasta.

Maija Perho, Vanhasen II hallituksen terveyden edistämisen politiikkaohjelman ohjelmajohtaja:

Voin päätöksentekijänä huolehtia, että yhteistoiminnalle esimerkiksi tilojen käytössä ei ole hallinnollisia, kustannustenjakoon liittyviä tai muita sellaisia esteitä.

Fanny Vilmilä, kulttuurituottaja, Suomen nuorisoseurojen liitto:

Omassa työssäni vien viestiä ja ymmärrystä nuorista taiteen tekijöinä nuorisoseurojen taloilla, jotka perinteisesti ovat olleet kokoontumispaikkoja ja usein sijaitsevat keskeisillä paikoilla kylissä, kunnissa ja kaupungeissa. Otan entistä tiiviimmin omaksi työkseni sellaisten toimintakonseptien suunnittelun, jotka tukevat entistä enemmän eri sukupolvien välistä yhteistyötä taiteen keinoin. Nämä visiossa mainitut asiat ovat jo nyt olemassa paikallisseuroissa, mutta tavoitteena on hyvien ja toimivien toimintatapo-

jen näkyväksi tekeminen ja jalostaminen myös muiden käyttöön. Työssäni voin erityisesti keskittyä nuorisoseuratalojen hyödyntämiseen yhteisinä taiteen tekemisen tiloina eri hankkeiden ja projektien kautta.

Kuva 3.

Ensimmäisen tulevaisuusverstaan tuottamien unelmien satoa arvoitettuna. Osanottajat kertoivat punaisilla merkeillä idean toivottavuudesta ja vihreillä siitä, että pitävät sen toteuttamista hyvin mahdollisena. Kuva: Netta Norro.

Nuoret toimivat eri taiteen aloja yhdistävissä monitaiteisissa ympäristöissä

Mitä tehdään:

Luodaan nuorille innostavat ja monitaiteiseen kokeiluun inspiroivat puitteet. Päästetään nuoret harrastamaan taidetta taideinstituutioihin ns. "ovirahan" avulla. Sen maksamalla he saavat nauttia määrätyn ajan eri taide-instituutioiden yhteisestä valikoimasta, voivat kokeilla useita eri taiteen aloja ja pääsevät osallisiksi avoimista taidetempauksista. Annetaan saataville välineitä ja materiaaleja taiteen tekemiseksi. Nuorten toiminta ja kysyntä synnyttävät tarjonnan.

Mitä saadaan:

Eri-ikäiset ja eritasoiset nuoret harrastavat taidetta yhdessä. Monitaitoisuus ja laaja taiteen ymmärrys vahvistuvat. Muodostuu uudenlaisia "avoimien ovien" instituutioita, joissa eri taiteenalojen opinahjojen toiminnot sulautuvat yhteen, jolloin myös tilojen yhteiskäyttö tehostuu. Vertaisoppimisen menetelmät ja käytännöt kehittyvät.

Millä tehdään:

- § "Oviraha" tuottaa rahaa toiminnalle
- § Määritellään taidetoiminnan saama valtion tuki siten, että se ei ole riippuvaista määrällisistä tavoitteista

Kuka esimerkiksi voi tarttua toimeen:

- § Taiteilijat, taidealojen opettajat ja muut aikuiset kouluissa, musiikkiopistoissa ja muissa taiteen alojen oppilaitoksissa, kansalais- ja työväenopistoissa, vapaan sivistystyön piirissä, nuorisota-

loilla, kirjastoissa, yhdistyksissä ja monissa muissa paikoissa ja organisaatioissa suunnittelevat ja toteuttavat yhteisvoimin

- § Valtion ja kuntien päättäjät määrittävät rahoituksen kriteerit siten, että se tukee avointa taide-toimintaa eri instituutioissa

Sitoumuksia toteutettavaksi ja parastettavaksi:

Leena Hiltunen, lastenkulttuurin suunnittelija Turun kaupungin kulttuuriasiainkeskuksessa:

Voin tehdä toimintasuunnitelmaehdotuksia edellä mainituille instituutioille esimerkiksi avointen toiminnallisten päivien, pajapäivien ja esittelypäivien pitämisestä. (Olen tällaista tehnytkin jo!) Koulut ovat myös tärkeässä asemassa toimintojen esittelyssä samoin kuin liikuntatunneillakin, joilla on voinut tutustua erilaisiin liikuntamuotoihin ja liikuntatiloihin – keilaukseen, tennikseen, muihin peleihin ja lajeihin. Samalla tavalla koulut voisivat tehdä virikkeellisiä tutustumisretkiä eri taidelaitoksiin. Turussa esimerkkinä tästä on Kulttuuripolku, jossa opetus- ja kulttuuritoimen yhteistyönä jokaisella Turun kaupungin peruskoululaisella on mahdollisuus käydä noin kolme kertaa lukuvuodessa eri kulttuurilaitoksissa. Retkien ja pistäytymisten yhteyteen voisi liittää lisää toiminnallista osuutta.

Sören Lillkung, hankeasiamies, Svenska kulturfonden:

Laulajana pitäisin itse mielelläni workshoppeja missä testaamme ihmisääneen kaikkia mahdollisuuksia, ilman paineita, leikkimielellä ja uteliaisuudella.

Fanny Viilmä, kulttuurituottaja, Suomen nuorisoseurojen liitto:

Suomen mittakaavalla järjestössämme on suurin yksittäinen harrastajakentän edustus kahdessa taiteenlajissa: kansantanssissa ja nuorisoteatterissa. Toivon voivani edistää avointen ovien ja ovirahan ideaa erityisesti näiden taiteenlajien kohdalla.

Aikuiset ohjaavat taiteen tekemistä nuorten ehdoilla

Mitä tehdään:

Koulutetaan opettajia, ohjaajia ja viranomaisia kohtaamaan paremmin nuoria ja nuorten taiteen tekemisen monimuotoisia tarpeita.

Mitä saadaan:

Aikuiset uskaltavat kohdata nuoret ja antaa heille tilaa omaehtoiseen taiteen tekemiseen. Taidetta tehdään monitaiteisin ehdoin yhteisöissä, jotka ylittävät eri hallinnonalojen ja organisaatioiden rajat. Osallistuminen toimintaan on nuorille helppoa. Nuoret, aikuiset ja heidän yhteiset yhteisönsä voimaantuvat.

Millä tehdään:

- § Järjestään koulutusta
- § Mahdollistetaan koulutukseen osallistuminen

Kuka esimerkiksi voi tarttua toimeen:

- § Kuntakoulutusta järjestävät tahot, ammattikorkeakoulujen täydennyskoulutuksesta vastaavat sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) järjestävät koulutusta
- § Kuntien ja järjestöjen johtohenkilöt turvaavat koulutuksen saannin

Sitoumuksia toteutettavaksi ja parastettavaksi:

Leena Hiltunen, lastenkulttuurin suunnittelija Turun kaupungin kulttuuriasiakeskuksesta:

Voin vetämiäni Kulttuuritoimen Junioritiimin sekä Lastenkulttuurin neuvottelukunnan puitteissa järjestää koulutuksellisia tilaisuuksia sekä välittää tietoa monille lasten ja nuorten kanssa toimiville tulevista ja jo tarjolla olevista koulutuksista.

Fanny Vilmiä, kulttuurituottaja, Suomen nuorisoseurojen liitto

Olen edelleen kehittämässä ohjaajien ja taideopettajiemme ammattitaitoa erilaisin täydennyskoulutuksin ja pyrin edistämään ohjaajahuollon toimivuuden kautta myös ohjaajien hyvinvointia sekä jakamista.

Nuoret vaikuttavat taiteen tekemisen mahdollisuuksiinsa ja saavat siihen apua

Mitä tehdään:

Järjestetään nuorille yhdeltä luukulta apua heidän omiin taideprojekteihinsa. Perustetaan nuorten taideyleiskoordinaattorin virkoja kunnallisina tai valtion alueellisina virkoina. Heidän tehtävänsä on innostaa ja auttaa nuorten taideproggiksia. Nuorten on helppo lähestyä heitä, kertoa heille toiveistaan ja tarpeistaan ja saada tietoa kaikesta heidän tarjoamastaan avusta.

Mitä saadaan:

Nuoret vaikuttavat itse konkreettisesti omaan taiteelliseen toimintaansa ja sen lähtökohtiin. Nuorten osallisuus sekä tasa-arvoinen ja aktiivinen kansalaisuus yhteiskunnassa vahvistuvat. Nuorisokulttuurin monimuotoisuus ja näkyvyys lisääntyvät. Yhteistyö nuorten taidetoiminnan eri tahojen ja eri ikäryhmien kesken lisääntyy. Nuorten hyvinvointi vankistuu.

Millä tehdään:

- § Yleiskoordinaattori toimii yli hallinnon rajojen ja auttaa nuoria löytämään apua hankkeilleen
- § Toteutetaan uudelleen järjestelyillä, yleiskoordinaattorin työ vapauttaa muiden julkisten sektorien työntekijöiden voimavaroja muihin tehtäviin
- § Toteutetaan positiivisella tahtotilalla kunnissa ja valtiolla

Kuka esimerkiksi voi tarttua toimeen:

- § Nuorisovaltuusto, oppilaskunnat ja/tai nuorisojärjestöt ajavat asiaa
- § Kuntien tai valtion päättäjät, esimerkiksi Taiteen keskustoimikunta, perustavat uusia virkoja tai määrittävät toimenkuvia uudestaan entisistä viroista

- § Toteutetaan yhteistyössä jo olemassa olevien tahojen kanssa, kuten eri yhteisöjen ja yhdistysten ja esimerkiksi Taikalamppu-verkoston kanssa
- § Otetaan sosiaalinen media mukaan yhdeksi yhteistyötä ja vuorovaikutusta rakentavaksi toimitatavaksi
- § Opetusministeriö rahoittaa

Sitoumuksia toteutettavaksi ja parastettavaksi:

Leena Hiltunen, lastenkulttuurin suunnittelija Turun kaupungin kulttuuriasiakseksessa:

Voin tehdä työtä sen eteen, että Turusta tulisi yksi Taikalamppuverkoston kaupunki, mikä voisi tuoda mukanaan toimintaresursseja. Ainakin yhteen Turun kulttuuripääkaupunkihankkeeseen palkataan elämyskoordinaattori suunnittelemaan lasten ja nuorten pajatoimintaa, minkä jatkuminen kulttuuripääkaupunkivuoden jälkeen olisi tavoiteltavaa.

Fanny Vilmilä, kulttuurituottaja, Suomen nuorisoseurojen liitto:

Vien viestiä yleiskoordinaattorista eteenpäin kentälle. Motivoin ja annan myös konkreettisia keinoja yhdistyksissämme toimiville aikuisille ottaa "koordinaattorin" roolia kunnes kyseinen virka saadaan jokaiseen kuntaan.

Syrjässä olevat nuorten toiveet pääsevät esille taiteen avulla

Mitä tehdään:

Tehdään etsivää kulttuurista nuorisotyötä hakemalla aktiivisesti toimintaan mukaan nuoria, kartoitetaan heidän näkemyksiään ja haetaan vuoropuhelua nuorten ja aikuisten välille.

Mitä saadaan:

Tavoitteena on saada nuorilta visioita siihen, mitä nuorten taide- ja kulttuuritoiminnassa tehdään tulevaisuudessa. Tällöin mahdollistuu myös nuorten syrjäytymisen väheneminen, nuorten sitoutuminen, aito osallistuminen ja itsenäistyminen yhteiskunnassa sekä sukupolvien välisen kuilun kapeneminen. Taidelähtöinen toiminta ja taiteen tekeminen vahvistavat nuoria. Nuorten oma kulttuuri tulee esille ja aikuiset oppivat.

Millä tehdään:

- § Haetaan aktiivisesti nuorten näkemyksiä sieltä, missä nuoret toimivat
- § Kirjataan nuorisolähtöisesti nuorten kulttuuri- ja taidetoiminnan tavoitteita strategioihin kunnissa, valtiolla, järjestöissä jne.
- § Käytetään hyväksi nuorisolain uudistuksen tarjoamat mahdollisuudet verkostotyössä
- § Resurssit ovat jo olemassa, kyse on toiminnan määrittämisestä uudelleen

Kuka esimerkiksi voi tarttua toimeen:

- § Nuorisotyöntekijät kunnissa ja järjestöissä.

Sitoumuksia toteutettavaksi ja parastettavaksi:

Sari Baldauf, usean kansainvälisen yrityksen, Suomen Lasten ja Nuorten Säätiön sekä Tukikummiensa hallituksen jäsen, Savonlinnan Oopperajuhlien hallituksen puheenjohtaja:

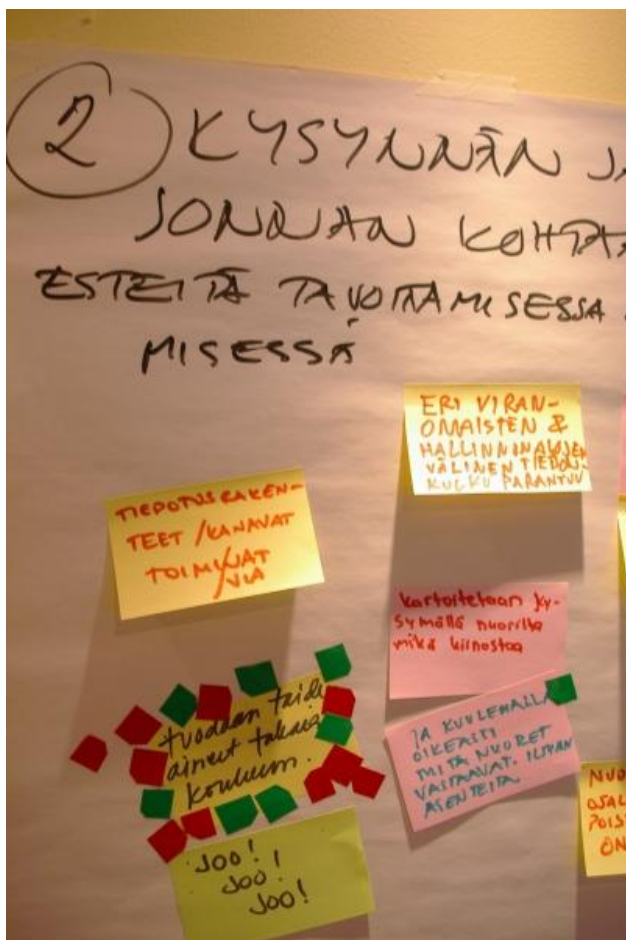
Voin tukea ja mahdollistaa yhteistyötä ja verkottumista tuomalla näitä asioita esiin yhteiskunnassa eri toimijoiden kanssa.

Leena Hiltunen, lastenkulttuurin suunnittelija Turun kaupungin kulttuuriasiakeskuksesta:

Voin luoda kulttuuritoimintoja, joissa nuoret ja aikuiset kohtaavat ja tekevät yhdessä taidetta” luonnollisella tavalla”. Esimerkiksi itse musisoin nuorena kotikuntani musiikkiyhdistyksen orkesterissa. Toiminnassa oli mukana ihmisiä varhaisnuorista eläkeläisiin ja myös oma isäni. Mutkattomasti sukupolvet kohtasivat ja muistan vieläkin ne ihanat karonkat konserttien jälkeen näiden ihanien aikuisten kanssa!

Fanny Vilmiä, kulttuurituottaja, Suomen nuorisoseurojen liitto:

Rohkaisen ja tuen paikallisyhdistyksiä ottamaan entistä avoimemman asenteen nuorten omille ideoille, visioille ja tekemiselle ja annan koulutusten kautta keinoja vastata nuorten ideoihin. Lisäksi rohkaisen paikallisyhdistyksiä etsivään nuorisotyöhön omassa kylässään tai kunnassaan.

Kuva 4.

Taideaineiden vahva osuus kouluissa sai tukea ensimmäisen tulevaisuusverstaan osanottajien joukosta. Punaiset merkit kertovat ajatuksen toteuttavuudesta ja vihreät siitä, että sen toteuttamista pidetään hyvin mahdollisena.

Kuva: Netta Norro.

Nuoret saavat innostavaa ja laadukasta taideopetusta perusopetuksessa ja muissa oppilaitoksissa

Mitä tehdään:

Peruskouluissa, toisen asteen oppilaitoksissa ja muissa opinahjoissa tarjotaan taiteen ja kulttuurin alan opetusta siten, että se on kaikkien nuorten tavoitettavissa. Omaehtoisuutta tukevan, laadukkaan, lasten ja nuorten maailman kohtaavan taideaineiden ohjauksen ja opastuksen positiivinen voima ymmärretään.

Mitä saadaan:

Taiteen maailmat aukeavat nuorille hyvien ohjaajien tai opettajien avulla. Nuoret saavat kaipaamaansa oppia uusista taiteen tekemisen keinoista ja muodoista. Peruskoulussa on mahdollista tarjota taiteen tekemistä koko ikäluokalle ja pystytään luomaan positiivisia kokemuksia kaikille.

Millä tehdään:

- § Taideaineiden opetus otetaan vahvasti mukaan perusopetuksen ja muiden asteiden opetussuunnitelmiin
- § Oppilaitokset paneutuvat taideaineiden laadukkaan opetuksen tarjoamiseen
- § Lisätään joustoa opettajien toiminnassa esimerkiksi taideprojektien avulla
- § Oppilaitokset kehittävät taitojaan luovissa ja oppijalähtöisissä opetuksen keinoissa ja hyödyntää taideaineita yli oppiainerajojen, myös yli eri taideaineiden rajojen
- § Nuorten kanssa toimivat ohjaajat ja opettajat paneutuvat entistä paremmin sosiokulttuurisen innostamisen ajatuksiin ja käytäntöihin

Kuka esimerkiksi voi tarttua toimeen:

- § Opetushallitus sekä koulut ja oppilaitokset luovat opetussuunnitelmat ja toteuttavat niitä joustavasti siten, että inspiroiva taideaineiden opiskelu on kaikille mahdollista

Sitoumuksia toteutettavaksi ja parastettavaksi:

Eija Kauppinen, opetusneuvos, Opetushallitus:

Musiikin ja tanssin aine- ja alakohtaisena asiantuntijana pyrin työssäni edistämään esitettyjä tavoitteita ja nuorten mahdollisuuksia laadukkaaseen taiteen tekemiseen.

Sitoumuksia kaikkiin toiminta-ajatuksiin

Seuraavat sitoumukset nuorten taiteen tekemisen tueksi liittyvät kaikkiin yllä esitettyihin toiminta-ajatuksiin.

Eija Kauppinen, opetusneuvos, Opetushallitus:

Musiikin ja tanssin aine- ja alakohtaisena asiantuntijana pyrin työssäni edistämään esitettyjä tavoitteita ja nuorten mahdollisuuksia laadukkaaseen taiteen tekemiseen.

Senja Kemppainen, suunnittelija, Lastensuojelun Keskusliitto:

Kokoamme ja välittämme olemassa olevaa tietoa ja hyviä käytäntöjä taidelähtöisistä menetelmistä ja niiden mahdollisuuksista nuorten hyvinvoinnin osana ja tekijänä. Jatkamme ja vahvistamme taiteen ja hyvinvoinnin teeman esillä pitämistä tiedottamis- ja vaikuttamistoiminnassamme sekä järjestämällä valtakunnallisilla ja paikallisilla lastensuojelun koulutuspäivillämme.

Sören Lillkung, hankeasiamies, Svenska kulturfonden:

Voimme auttaa luomaan koordinoivan verkoston ruotsinkielisten keskuudessa Suomessa.

Toni Ekroos, toiminnanjohtaja Turun kaupungin nuorisoasiainkeskus:

Lisäämme yhteistyötä muiden hallintokuntien kanssa eritoten ennaltaehkäisevien vapaa-ajanpalvelujen kehittämisessä. Valmistelemme kaupungin sisäistä hanketta, jolla pyritään asiakaslähtöiseen palvelusuunnitteluun ja joustavaan palvelutuotantoon vapaa-ajan toimintojen osalta. Kulttuuri- palvelut nuorille ovat yksi hankkeen painopisteistä. Samalla kartoitamme tilojen yhteiskäytön mahdollisuutta. Kulttuuri- ja nuorisotoimi ovat jo yhdistäneet kirjastoja ja nuorisotiloja alueellisiksi palvelukeskuksiksi ja kartoitus tilayhteistyön puitteissa jatkuu. Aikataulu sekä vastuunjako selvitetään hankkeen valmistelun edettyä kaupunginhallitukseen käsittelyyn. Hankevalmistelussa on tullut esiin seuraavia ehdotuksia, jotka vastaavat Myrskyn tulevaisuusverstaaiden heittämään haasteeseen:

- § Hyvinvointikioski; tapahtumallinen markkinointitapa, liikkuva piste, jossa toiminnallisesti markkinoidaan jo olemassa olevia palveluita
- § Kaupunginosakortti; kokoaa yhden alueen vapaa-aikamahdollisuudet yhden kortin alle
- § Kulttuuripääkaupungin osa; yksi kaupunginosa vuosittain nostetaan esille ja keskitetään vapaa-ajan toimintaa näkyvästi sinne.
- § Mitä tekis? -kurseja alueilla – annetaan ihmisille hyvinvointireseptejä, joilla he pääsevät matalan kynnyksen kurseille, joilla voi tutustua uusiin harrastuksiin
- § Alueelliset vapaa-aikaohjaajat; yksi palkattu koordinaattori alueella, joka koordinoi työhön kolmannen sektorin toimijoita, ns. vapaa-ajan personal trainereita
- § Koulutusta hyvinvoinnin ja ennaltaehkäisevän työn tekemisestä eri hallintokuntien keskuudessa
- § Avustusmomentti kolmannen sektorin hyvinvointihankkeille

MYRSKYN TULEVAISUUSVERSTAAT

Yhteisvoimin kohti toivottavaa tulevaisuutta

Tulevaisuus ei määräydy ehdoitta ja yksisuuntaisesti menneestä ja nykyhetkestä. Teemme koko ajan valintoja. Ne vaikuttavat väistämättä siihen, minkälaiseksi tulevaisuus muodostuu. Aina emme huomaa valintatilanteita tai hahmota laajasti niihin vaikuttavia asioita. Voimme kuitenkin nostaa valintojamme paremmin näkyviksi ja hahmottaa erilaisia toivottavia tulevaisuuden vaihtoehtoja yhteisvoimin muiden kanssa. Näiden vaihtoehtojen joukosta voimme arvojemme perusteella valita tavoiteltavan tulevaisuuden. Se muotoillaan visioksi, jota kohti pyritään määritellyin strategisoin keinoin. Proaktiivisesti toimitaessa tulevaisuutta rakentavat arvot, valinnat ja teot asetetaan siis näkyviin ja tavoitteellisen toiminnan osiksi. On hyvä muistaa, että moni tällä hetkellä mahdottomina pidetyistä asioista voi toteutua otollisissa oloissa, jos sitä halutaan ja lähdetään määrätietoisesti toteuttamaan. Kaikkia visioituja asioita ei voi toteuttaa heti, mutta pitkällä tähtäimellä niiden tavoittaminen on helpompaa. (Ks. esim. Masini 1993; Mannermaa 1993)

Työskentely tulevaisuusverstaassa

Tulevaisuuden hahmottamiseen ja rakentamiseen on tulevaisuudentutkimuksessa kehitetty useita erilaisia osallistavia menetelmiä. Yksi niistä on tulevaisuusversta (Jungk & Müllert 1987). Siinä joukko ihmisiä rakentaa yhdessä jonkin elämänalueen tulevaisuutta. Työtä tehdään kokoontumalla yhteen ja keskustelemalla tai ilmaisemalla ajatuksia esimerkiksi kirjoittamalla niitä jokaisen nähtäväksi. Yhtenä keskeisenä periaatteena on kaikkien verstasyöhön osallistuvien yhdenvertaisuus ja työskentelyn avoimuus. Toisena periaatteena on verstasyoukon monipuolisuus, jotta osanottajien kautta tulisi mahdollisimman laajasti kokemuksellista tietoa käsiteltävästä asiasta eri tahoilta yhteiskunnasta. Verstasyoumän tulee olla riittävän suuri, jotta ajatukset pääsevät kehittymään vuorovaikutuksessa hedelmällisesti. Ryhmä ei kuitenkaan saa olla liian suuri. Muutoin kaikkien tasavertainen osallisuus vaarantuu.

Verstaan osanottajien tehtävänä on tuoda esille ajatuksiaan ja ideoitaan käsiteltävän aihepiirin tulevaisuuden rakentamiseksi. He tuottavat aktiivisesti arvoja ja konkreettisia ajatuksia tavoitteista ja toimenpiteistä. Tavoitteena on lisäksi kunkin sitoutuminen yhdessä määriteltyihin sisällöllisiin tavoitteisiin ja niitä toteuttaviin toimenpiteisiin.

Osanottajien määrittelyvalta on oleellista saada työskentelyn joka vaiheessa mahdollisimman suureksi, jolloin myös osallisuus ja sitoutuminen tuloksiin kasvavat ja yhteisvoimin verstaissa tuotetut tavoitteet pääsevät helpommin toteutumaan myös käytännössä. Määrittelyvaltaa lisää avoin mahdollisuus osallistua verstaaseen ja työskentelyn henkilökohtainen vapaaehtoisuus, jotka lähtevät liikkeelle jo siitä, kun verstaaseen haetaan osallistujia. Verstasyoumän kokoonpanolla on suuri merkitys osallisuuden, yhteistyön ja tavoitteellisen tulevaisuuden rakentamisen toteutumisessa.

Verstaalla on yksi tai useampia vetäjiä, jotka huolehtivat työn sujumisesta tavoitteiden mukaisesti ja kaikkien tasaveroisesta osallistumisesta. Riittävä aika on välttämätöntä, jotta ideointi pääsee vauhtiin ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Verstaat voivatkin kestää esimerkiksi päivän tai kokonaisen viikonlopun tai ne voivat muodostaa usean erillisen päivän työskentelyn sarjan. Verstaissa on myös huolehdittava viihtyisyydestä ja esimerkiksi siitä, ettei nälkä pääse häiritsemään työn edistymistä.

*Kuva 5.
Hedelmällinen työskentely
tulevaisuusverstaissa syntyy
sekä henkisestä että aineelli-
sesta ravinnosta.
Kuva: Netta Norro.*

Tulevaisuusverstaiden perusvaiheet voidaan esittää seuraavasti (Siivonen 2006; ks. myös Jungk & Müllert 1987):

1. Kriittikkivaihe

§ Kartoitetaan nykytilaa esimerkiksi esiintyvien ongelmien kautta

2. Mielikuvitusvaihe

§ Ideoidaan vapaasti ratkaisuja ongelmiin ja ajatuksia tulevaisuuden rakentamiseksi

3. Arvottamisvaihe

§ Etsitään toivottavat ja mahdolliset ideat ja määritetään tavoiteltava tulevaisuus

4. Todellistamisvaihe

§ Etsitään konkreettisia tavoiteltavan tulevaisuuden toteuttamiskeinoja.

Työhön lähdetään nykyhetkestä etsimällä siitä esimerkiksi niitä konkreettisia ongelmia, joita verstaassa työstettävässä elämänalueessa parhaillaan on nähtävissä. Kartoitettujen ongelmallisten ilmiöiden sijalle ideoidaan sen jälkeen uusia vaihtoehtoja. Niitä ideoidessa on keskeistä irrottautua ajateltavissa olevista rajoitteista ja antaa mielikuvituksen lentää valtoimenaan. Toimintaympäristön muutosten arviointi on tässä yhteydessä myös oleellista. Ideoinnissa suljetaan kielteinen kommentointi työskentelyn

ulkopuolelle. Sen sijaan toisten esittämien ajatusten myönteinen kehittäminen on oleellista. Joukko-voima otetaan mukaan vahvistamaan kunkin omaa mielikuvitusta.

Arvottamisvaiheessa verstaan osanottajat valikoivat kukin omien arvojensa perusteella ideoitujen ajatusten joukosta niitä, jotka ovat sekä toivottavia että mahdollisina pidettyjä. Niiden pohjalta muodostetaan visio. Tällä tavoin löytyneiden painopisteiden avulla myös aluksi mahdottomilta tuntuvat ajatukset muuttuvat mahdollisemmiksi, kun havaitaan, että toiveiden toteuttamisen takana on suuremman joukon tahtoa.

Työn loppuvaiheessa palataan takaisin nykytodellisuuteen miettimällä niitä käytännön toimia, joiden avulla visio on toteutettavissa. Mietitään toimia sekä niille tekijöitä ja erilaisia aineellisia ja aineettomia resursseja. Tavoitteena on nimetä mahdollisimman tarkasti ja konkreettisesti toimintatavat.

Tulevaisuusverstastyöskentelyssä edetään siis nykyajan todellisuudesta mielikuvituksellisen ideoinnin kautta takaisin nykytilan todellisuuteen siten, että mukaan on saatu työhön osallistuneen ihmisjoukon yhteiset arvoperusteiset tulevaisuuden tavoitteet. Niiden pohjalta määritetään konkreettisia käytännön toimia, joilla yhteisiä tavoitteita lähdetään toteuttamaan.

Myrskyn tulevaisuusverstaat

Myrskyn tulevaisuusverstaat toteutettiin tulevaisuustyöskentelyn osalta edellä esiteltyjen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi niihin otettiin mukaan teatterilähtöisiä menetelmiä. Tavoitteena oli saada yhdessä työskentelevä hyvin heterogeeninen ryhmä ryhmäytymään hyvin ja ideoimaan vapautuneesti yhdessä.

Verstastyöskentelyssä etsittiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- § Miten voitaisiin tavoittaa yhteisölliseen toimintaan sellaisia nuoria, joita ei ole jo perinteisin keinoin tavoitettu?
- § Miten taide- ja kulttuuri voisivat toimia tiiviimmin nuorten arjessa ja nuorisotyön osana?

Tulevaisuusverstaita järjestettiin kaksi. Työskentely kesti kummassakin koko päivän. Työ aloitettiin ensimmäisessä verstaassa ja sitä jatkettiin toisessa. Tulevaisuusverstaan perusvaiheiden lomassa tehtiin erilaisia improvisaatiotehtäviä, jotka oli sovitettu johtamaan ajatuksia verstaan aihepiireihin ja siirtymiin yhdestä vaiheesta toiseen. Verstaiden ohjelmat ovat liitteinä 1 ja 3.

Molempiin verstaisiin kutsuttiin pääosin sama joukko ihmisiä. Aluksi kutsua levitettiin mahdollisimman laajasti eri organisaatioiden välityksellä ja Myrsky-hankkeen internet-sivuilla. Tätä työtä tehtiin yhdessä Myrskyn tiedotusta hoitaneen viestintätoimisto Drumin kanssa. Mukaan pyydettiin Myrsky-hankkeen nuoria ja taiteilijoita, käytännön nuorisotyössä toimivia ihmisiä ja henkilöitä, jotka voivat työssään vaikuttaa nuorisotyön poliittisiin linjauksiin ja käytännön työskentelyyn sekä alueellisella että valtakunnallisella tasolla. Mukaan haettiin sekä kansalaisjärjestöjen että julkishallinnon, yritysten että nuorisotutkijoiden edustajia. Myös Suomen kulttuurirahastosta pyydettiin verstaisiin mukaan osanottajaa. Tavoitteena oli saada verstaaseen joukkoa laajasti koko Suomesta ja eri väestöryhmistä.

Kutsut houkuttelivat ilmoittautuneita, joiden joukosta jouduttiin valitsemaan lopulta vertaisiin päässeet. Valintaperusteena oli edellä mainittujen tavoitteiden mahdollisimman monipuolinen toteutuminen. Myrsky-hankkeessa mukana olleita nuoria ja aikuisia haluttiin mukaan useita. Samalla vers-

taan joukko ei saanut kasvaa liian suureksi, jotta kaikkien aktiivinen ja vuorovaikutteinen osallisuus työkentelyssä sai hyvät lähtökohdat. Verstasryhmään valituista kaikki eivät päässeet osallistumaan molempiin verstaasiin. Ensimmäisessä verstaassa oli 21 ja toisessa 18 osanottajaa. Yhteensä verstaasiin osallistuneita oli 27. Verstaiden osallistujalistat ovat liitteinä 2 ja 4.

Työkentelyn tunnelma oli verstaissa intensiivinen. Improvisaatioharjoitukset näyttivät lisäävän rentoutta ja ideoinnin helppoutta. Toisten ajatuksille annettiin vahvasti tukea ja niitä kehitettiin eteenpäin. Sitoutuminen kehiteltäviin ajatuksiin näkyy myös tässä julkaistussa lopputuloksessa, jossa osa osanottajista on mukana kirjaamallaan sitoumuksilla verstaissa tuotettujen toiminta-ajatusten toteuttajina. Muukaan on otettu kaikki ne sitoumukset, jotka niiden antajat halusivat julkaisuun esille. Samalla heidän toteutustapansa toimivat malleina, joihin kaikki voivat tarttua ja muokata niitä omaan käyttöönsä.

LÄHTEET

- Bamford, Anne 2006. *The Wow-Factor: global research compendium on the impact of the arts in education*. Munster: Waxmann.
- Delft, Marjon van 1998. *Community art: implications for social policy*. Helsinki: Stakes.
- Jungk, Robert & Müllert, Norbert R. 1987. *Tulevaisuusverstaat*. Helsinki: Keskinäisen Sivistyksen Seura – Suomen Lataamo.
- Kotilainen, Sirkku - Siivonen, Katriina & Suoninen, Annikka 2010. *Nuoret taiteen tekijöinä. Myrskyhankeen väliarviointia. Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisu* 31. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Mannermaa, Mika 1993. *Tulevaisuudentutkimus tieteellisenä tutkimusalana*. Teoksessa Matti Vapaa-vuori (toim.), *Miten tutkimme tulevaisuutta?* Helsinki: Tulevaisuuden tutkimuksen seura ry.
- Masini, Eleonora 1993. *Why Futures Studies?* London: Grey Seal.
- Pirnes, Esa 2002. *Taidepolitiikka muuttuvassa kulttuuripolitiikassa*. Teoksessa *Taiteen mahdollisuuksista enemmän. Taide- ja taiteilijapoliittisen ohjelmaehdotuksen oheisjulkaisu*. Helsinki: Opetusministeriö, 18–31.
- Siivonen, Katriina 2006. *Tulevaisuusajattelusta ja tulevaisuusverstaista*. Teoksessa Katriina Siivonen (toim.), *Kulttuurista kestävyttä*. Ethnos-toimite 12. Helsinki: Suomen kansatieteilijöiden yhdistys Ethnos ry 2006, s. 90–93.
- UNESCO 1998. *Moninaisuus luovuutemme lähteenä. Kulttuurin ja kehityksen maailmankomission raportti*. UNESCO ja Yhdistyneet kansakunnat, Kulttuurin ja kehityksen maailmankomissio. Helsinki: Otava.

LIITE 1. ENSIMMÄISEN VERSTAAN OHJELMA

Tervetuloa Myrskyn ensimmäiseen tulevaisuusverstaaseen!

12.11.2009 klo 9.00–15.00

Radisson Blu Seaside Hotelli, Helsinki

Verstaassa pohdimme uusia toimintamalleja, joilla saadaan taidetta tiiviimmin nuorten arkeen!

Taide vahvistaa nuoria, kasvattaa yhteisöllisyyttä sekä tarjoaa onnistumisen elämyksiä ja mieleenpainuvia kokemuksia. Tästä on saatu rohkaisevia tuloksia Suomen Kulttuurirahaston kolmivuotisessa Myrsky-nuorisohankkeessa, jolla on tavoitettu jo lähes kymmentuhatta nuorta. Yksi syrjäytynyt nuori maksaa yhteiskunnalle arviolta miljoona euroa. Oikeat toimintamallit ja panostukset nyt eivät ainoastaan säästä yhteiskunnan varoja, vaan vaikuttavat nuorten hyvinvointiin ja tukevat heitä kehityksessä aikuisiksi.

- o *Miten voitaisiin tavoittaa yhteisölliseen toimintaan sellaisia nuoria, joita ei ole jo perinteisin keinoin tavoitettu?*
- o *Miten taide- ja kulttuuri voisivat toimia tiiviimmin nuorten arjessa ja nuorisotyön osana?*

OHJELMA

8.30	Aamiainen
9.00	Tervetuliaissanat ja Myrsky-video Katriina Siivonen
9.10	Tutustuminen Niina Nurminen
9.50	Paneudutaan nykytilanteeseen ja sen ongelmiin Niina Nurminen, Katriina Siivonen ja koko verstaatiimi
11.30	Lounas
12.15	Hyppäys unelmiin Niina Nurminen, Katriina Siivonen ja koko verstaatiimi
13.45	Arvottaminen Katriina Siivonen ja koko verstaatiimi
14.15	Mitä saimme kokoon?
-15.00	Katriina Siivonen, Niina Nurminen ja koko verstaatiimi

Työskentely jatkuu toisessa Myrskyn tulevaisuusverstaassa keskiviikkona 10.2.2010 Helsingissä. Silloin hahmotetaan visio ja määritetään keinoja sen toteuttamiseksi.

Myrsky on Suomen Kulttuurirahaston kolmivuotinen hanke, jonka tavoitteena on saada nuoret mukaan yhteisölliseen toimintaan taiteen avulla. Erityishuomiota kiinnitetään 13–17-vuotiaisiin nuoriin, joilla ei ole mahdollisuutta taiteen käyttöön asuinalueen syrjäisyyden, lähipiirin tuen puuttumisen tai muun syyn takia. Lisätietoja www.myrsky.info

LIITE 2. ENSIMMÄISEN VERSTAAN OSANOTTAJAT

Da Silva, Claudio	Myrsky-nuori, Teatteri Sataman hanke, Joensuu
Eerikäinen, Marjo	Vantaan kaupunginmuseo, Vantaa
Järvensivu, Oula	Myrsky-nuori, Sámi Siidan hanke, Utsjoki
Kalenius, Pia	Turun kaupungin kulttuuriasiainkeskus, Turku
Kauppinen, Eija	Opetushallitus, Helsinki
Kempainen, Senja	Lastensuojelun Keskusliitto, Helsinki
Kiesi, Raisa	Suomen kulttuurirahasto, Myrsky-hankkeen johtaja, Helsinki
Koiso-Kanttila, Samuli	Väestöliitto, poikien puhelin, Helsinki
Korja, Heljä	Matit ja Maijat ry, Hollola
Koskinen, Panu	Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, Hämeenlinna
Kosonen, Maini	Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, Helsinki
Myllyniemi, Sami	Nuorisosiain neuvottelukunta Nuora /Nuorisotutkimusverkosto, Helsinki
Pakkala, Laura	Myrsky-nuori, Kadun Äännet -hanke, Kauhajoki
Pappila, Hannele	Myrsky-hanke Sytytyslanka, Kempele
Pirilä-Martti, Minna	Myrsky-hanke Jäljet 28 astetta itäistä pituutta, Lappeenranta; Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku
Saari, Juha	Myrsky-hanke Kuka minä olen?, Hämeenlinna, Helsinki ja Porvoo
Söderström, Mira-Zusan	Produforum / Luckan, Helsinki
Tervahartiala, Marika	Taideteollinen korkeakoulu, Helsinki
Vilmilä, Fanny	Suomen nuorisoseurojen liitto, Helsinki
Walldén, Jaana	Opetusministeriö, Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto, Helsinki
Åstrand, Riikka	Cirko – Uuden sirkuksen keskus, Helsinki

LIITE 3. TOISEN VERSTAAN OHJELMA

Tervetuloa Myrskyn toiseen tulevaisuusverstaaseen!

Keskiviikkona 10.2.2010 klo 10.00-16.00

Hotelli Linna, Lönnrotinkatu 29, Helsinki

Verstaassa pohdimme uusia toimintamalleja, joilla saadaan taidetta tiiviimmin nuorten arkeen!

Taide vahvistaa nuoria, kasvattaa yhteisöllisyyttä sekä tarjoaa onnistumisen elämyksiä ja mieleenpainuvia kokemuksia. Tästä on saatu rohkaisevia tuloksia Suomen Kulttuurirahaston kolmivuotisessa Myrsky-nuorisohankkeessa, jolla on tavoitettu jo lähes kymmentuhatta nuorta. Yksi syrjäytynyt nuori maksaa yhteiskunnalle arviolta miljoona euroa. Oikeat toimintamallit ja panostukset nyt eivät ainoastaan säästä yhteiskunnan varoja, vaan vaikuttavat nuorten hyvinvointiin ja tukevat heitä kehittymisessä aikuiseksi.

- o *Miten voitaisiin tavoittaa yhteisölliseen toimintaan sellaisia nuoria, joita ei ole jo perinteisin keinoin tavoitettu?*
- o *Miten taide- ja kulttuuri voisivat toimia tiiviimmin nuorten arjessa ja nuorisotyön osana?*

OHJELMA

9.00	Aamiainen
10.00	Tervetuliaissanat Katriina Siivonen
10.10	Lämmittely kohti toiveita Niina Nurminen
10.25	Eletään tulevissa toiveissa ensimmäisen verstaan tulosten pohjalta Niina Nurminen ja koko verstaatiimi
11.40	Muotoillaan toiveista visio Katriina Siivonen
12.00	Lounas
12.45	Lämmittely, kohti nykyisyyttä Niina Nurminen ja koko verstaatiimi
12.55	Kohti nykyistä uutta toimintaa Niina Nurminen ja koko verstaatiimi
13.45	Toiveiden todellistaminen Katriina Siivonen ja koko verstaatiimi
15.15	Mitä saimme kokoon? Katriina Siivonen
15.45 -16.00	Kiitokset työskentelyn päätökseksi Niina Nurminen

Myrsky on Suomen Kulttuurirahaston kolmivuotinen hanke, jonka tavoitteena on saada nuoret mukaan yhteisölliseen toimintaan taiteen avulla. Erytishuomiota kiinnitetään 13-17-vuotiaisiin nuoriin, joilla ei ole mahdollisuutta taiteen käyttöön asuinalueen syrjäisyyden, lähipiirin tuen puuttumisen tai muun syyn takia. Lisätietoja www.myrsky.info.

LIITE 4. TOISEN VERSTAAN OSANOTTAJAT

Da Silva, Claudio	Myrsky-nuori, Teatteri Sataman hanke, Joensuu
Eerikäinen, Marjo	Vantaan kaupunginmuseo, Vantaa
Toni Ekroos	Turun kaupungin nuorisoasiainkeskus, Turku
Karjalainen, Vappu	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki
Kauppinen, Eija	Opetushallitus, Helsinki
Kempainen, Senja	Lastensuojelun Keskusliitto, Helsinki
Kiesi, Raisa	Suomen kulttuurirahasto, Myrsky-hankkeen johtaja, Helsinki
Koskinen, Panu	Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, Hämeenlinna
Känkänen, Päivi	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Lapsuus ja perhe -ryhmä, Helsinki
Lillkung, Sören	Svenska kulturfonden, Helsinki
Pakkala, Laura	Myrsky-nuori, Kadun Äänet -hanke, Kauhajoki
Pappila, Hannele	Myrsky-hanke Sytytyslanka, Kempele
Perho, Maija	Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveyden edistämisen politiikkaohjelma, Helsinki
Pirilä-Martti, Minna	Myrsky-hanke Jäljet 28 astetta itäistä pituutta, Lappeenranta; Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku
Saari, Juha	Myrsky-hanke Kuka minä olen?, Hämeenlinna, Helsinki ja Porvoo
Tervahartiala, Marika	Taideteollinen korkeakoulu, Helsinki
Vilmilä, Fanny	Suomen nuorisoseurojen liitto, Helsinki
Winqvist, Ditte	Suomen kuntaliitto, kulttuuri, Helsinki

AIKAISEMPIA TUTU-eJULKAISUJA

- 5/2010 Heinonen, Sirkka: Kurkistuksia kaupunkiasumisen tulevaisuuksiin. Tulevaisuusklinikan 14.6.2010 tulokset.
- 4/2010 Nurmi, Timo –Vähätalo, Mikko –Saarimaa, Riikka & Heinonen, Sirkka: Ubitrendit 2020: tulevaisuuden ubiteknologiat. Kehityskulkuja, sovelluksia, trendejä sekä heikkoja signaaleja.
- 3/2010 Ahvenainen, Marko –Heinonen, Sirkka & Hietanen, Olli: Suunnittelu- ja konsulttialan kehitys, toimintaedellytysten arviointi ja kilpailukyvyyn parantaminen -hankkeen loppuraportti. Liiteosa.
- 2/2010 Hietanen, Olli: Onnellinen Varsinais-Suomi – eli visio ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästä Varsinais-Suomesta.
- 1/2010 Hietanen, Olli: Taustamateriaalia Varsinais-Suomen maakuntasuunnitelman päivitykseen.
- 15/2009 Hietanen, Olli – Kuusisto, Rauno & Siivonen, Katriina: Matkailun ja elämystuotannon toimialan visiot ja ennakointi -ohjelman väliraportti.
- 14/2009 Hietanen, Olli: Varsinais-Suomen elinkeinostrategiaprosessin tulevaisuusverstaat – PESTE Futures Lab.
- 13/2009 Salonen, Sofi (ed.): Grasping the Future – a Challenge for Learning and Innovation. Proceedings of the Conference “Grasping the Future – a Challenge for Learning and Innovation”, 1–3 October 2008, Helsinki, Finland.
- 12/2009 Hietanen, Olli & Pihlavisto, Petri: Salon seudun sosiaali- ja terveysalan tulevaisuusselvitys.
- 11/2009 Luukkanen, Jyrki –Vehmas, Jarmo –Karjalainen, Anne & Panula-Ontto, Juha: Energiaskenaarioita vuoteen 2050. Katsaus energia-alan haasteisiin, mahdollisuuksiin ja vaikutuskeinoihin.
- 10/2009 Luukkanen, Jyrki –Vehmas, Jarmo –Mustonen, Suvisanna–Allievi, Francesca –Karjalainen, Anne –Värttö, Mikko & Ahoniemi, Maria: Finnish Energy Industries –Energy Scenarios and Visions for the Future. Background Report.

TUTU-eJULKAISUJA 6/2010

Katriina Siivonen

TAITEEN SÄRMÄLLÄ NUORILLE HYVINVOINTIA Sitoumuksia ja toiminta-ajatuksia nuorten tueksi

ISBN 978-952-249-052-0

ISSN 1797-132

